

Zwolnienie z opłaty za DPS dopiero po ustaleniu jej wysokości

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: sobota, 15, listopad 2025 12:37

Bernadeta Skóbel

Odsłony: 856

Naczelny Sąd Administracyjny: Rozstrzygnięcie w przedmiocie zwolnienia z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej może zostać wydane dopiero po ostatecznym określeniu wysokości tej opłaty. Przed skonkretyzowaniem tej wartości nie jest bowiem możliwe wydanie decyzji na podstawie art. 64 ustawy o pomocy społecznej. O zasadności żądania organ powinien więc wypowiedzieć się w odrębnym postępowaniu.

Sąd wskazał, że kwestia ustalenia wysokości opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej oraz zagadnienie zwolnienia osoby zobowiązanej do obowiązków jej ponoszenia zostały uregulowane przez ustawodawcę w dwóch odrębnych przepisach ustawy o pomocy społecznej. Przepisy te stanowią bowiem podstawy prawne dwóch odrębnych instytucji. Rozstrzygnięcie w ich przedmiocie następuje zaś w odrębnych postępowaniach, gdyż inne są przesłanki wydania decyzji administracyjnej na podstawie art. 60 i art. 61 a inne - na podstawie art. 64 ustawy o pomocy społecznej.

W pierwszym przypadku organ ustala podmiot zobowiązany do ponoszenia kosztów pobytu w domu pomocy społecznej osoby skierowanej do takiej placówki oraz wysokość tych kosztów, a zatem konkretyzuje tym samym powyższy obowiązek, orzekając ściśle w ramach przepisów bezwzględnie obowiązujących. W drugim zaś przypadku - na podstawie stosownego wniosku podmiotu (już) uprawnionego - organ, w ramach tzw. uznania administracyjnego, wydaje decyzję o zwolnieniu bądź odmowie zwolnienia z obowiązku ponoszenia przedmiotowych opłat.

W ocenie Sądu odrębność tych dwóch postępowań, jak i sama treść art. 64 ustawy o pomocy społecznej prowadzą do wniosku, że zwolnienie z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej może dotyczyć tylko sytuacji, w której najpierw (w sposób wiążący) została już określona opłata ustalona w sposób przewidziany przepisami prawa. Aby kogoś bowiem zwolnić z określonego obowiązku, taki obowiązek musi oczywiście najpierw zaistnieć. Przyjęcie takiego założenia wynika z zasad logiki, a ponadto sugeruje je również posłużenie się przez ustawodawcę zwrotem "osoba wnosząca opłatę" bo oznacza to osobę realizującą już nałożony na nią wcześniej stosowną decyzją obowiązek uiszczenia tej opłaty. Również samo potencjalne "obowiązanie" do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej, wynikające z przepisów ustawy, musi zostać w pierwszej kolejności skonkretyzowane stosowną decyzją, zarówno co do osoby jak i co do wysokości, tak aby wnioskodawca był w stanie stwierdzić, czy podoła nałożonemu nań obowiązkowi uiszczenia opłaty, czy też powinien wystąpić z wnioskiem o całkowite lub częściowe zwolnienie go z niej.

Wyrok NSA z 29 lipca 2025 r. sygn. I OSK 1685/23.

Źródło: orzeczenia.nsa.gov.pl